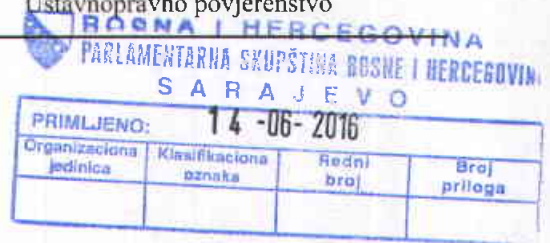

Broj: 01/1-50- 3-1-31/16

Veza broj: : 01-02-1-179/15 i 01/1-50-3-1-25/16

Sarajevo, 14. 6. 2016.

PREDSJEDATELJU ZASTUPNIČKOG DOMA

Na temelju članka 44. stavak (2) Poslovnika Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, br. 79/14, 81/15 i 97/15), Ustavnopravno povjerenstvo Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine daje sljedeće

M I Š L J E N J E

o Informaciji o primjeni Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u BiH, s naglaskom na izučavanje nacionalne skupine predmeta i izučavanje maternjeg jezika na cijelome teritoriju Bosne i Hercegovine

Ustavnopravno povjerenstvo Zastupničkog doma je odlukom Kolegija Zastupničkog doma određeno kao nadležno povjerenstvo za razmatranje Informacije o primjeni Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u BiH, s naglaskom na izučavanje nacionalne skupine predmeta i izučavanje maternjeg jezika na cijelome teritoriju Bosne i Hercegovine, broj: 01-02-1-179/16 od 12. 1. 2016., podnosioca Ministarstva civilnih poslova BiH.

Povjerenstvo je na 25. sjednici održanoj 15.2.2016. zatražilo od Ministarstva civilnih poslova BiH dostavljanje potpunije informacije. Ministarstvo civilnih poslova BiH dostavilo je odgovor i dopunu Informacije broj: 01/1-50-3-1-25/16 od 24. 5.2016. u skladu s zaključkom Povjerenstva.

Povjerenstvo je na 31. sjednici održanoj 14.6.2016. razmatralo Informaciju o primjeni Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u BiH, s naglaskom na izučavanje nacionalne skupine predmeta i izučavanje maternjeg jezika na cijelome teritoriju Bosne i Hercegovine, odgovor i dopunu Informacije koju je, po zaključku Povjerenstva, dostavilo Ministarstvo civilnih poslova BiH.

Nakon rasprave Povjerenstvo je jednoglasno:

- usvojilo Informaciju o primjeni Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u BiH, s naglaskom na izučavanje nacionalne skupine predmeta i izučavanje maternjeg jezika na cijelome teritoriju Bosne i Hercegovine s njenom dopunom od 24.5.2016. i predlaže Zastupničkom domu da ovu Informaciju usvoji.

PREDSJEDATELJ POVJERENSTVA

Damir Arnaut

Dostaviti:

- Kolegiju Zastupničkog doma
- a/a

Privitak:

- Odgovor s dopunom Informacije broj: 01/1-50-3-1-25/16 od 24.5.2016.

Ministry of Civil Affairs

Broj: 09-07-3-2290-10-VP/15
Sarajevo, 17.5. 2016. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE

PREDSTAVNIČKI DOM / ZASTUPNIČKI DOM
Ustavnopravna komisija

BOSNA I HERCEGOVINA PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO			
PRIMLJENO: 24-05-2016			
Organizaciona jedinica	Klasifikacija	Radni broj	Broj prijava
01/1-50-3-1-25/16			

Veza: 01-02-1-179/16
Veza: 01-50-1-191/15

PREDMET: Zaključak Ustavnopravne komisije – odgovor, dostavlja se

Veza: Vaš akt broj: 01/1-50-3-1-25/1 od 17.2.2016. godine

Poštovani,

Vašim aktom, broj i datum veze zadužili ste Ministarstvo civilnih poslova, a u povodu razmatranja Informacije o primjeni Okvirnog zakona o Osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini, s naglaskom na izučavanje nacionalne grupe predmeta i izučavanje maternjeg jezika na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine, da pripremi „potpuniju informaciju koja će sadržavati konkretne podatke o broju učenika koji pohađaju nastavu iz nacionalne grupe predmeta i vjeronauke, odnosno maternjeg jezika“.

Ministarstvo civilnih poslova je na temelju dostavljenih podataka nadležnih obrazovnih vlasti u Bosni i Hercegovini pripremio Informaciju koja je u prilogu akta.

S poštovanjem,

Dostavljeno:

1. Naslovu
2. a/a

Informacija o primjeni Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini s naglaskom na izučavanje nacionalne grupe predmeta i izučavanje maternjeg jezika na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine

Ustavnopravna komisija Predstavničkog doma je odlukom Kolegija predstavničkog doma određena kao nadležna komisija za razmatranje Informacije o primjeni okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini, s naglaskom na izučavanje nacionalne grupe predmeta i izučavanje maternjeg jezika na cijeloj teritoriji BiH, koju je Ministarstvo civilnih poslova pripremilo i dostavilo Predstavničkom domu 4.1.2016.godine. Nakon rasprave, koja je održana 15.2.2016.godine, Ustavnopravna komisija je usvojila zaključak kojim je zadužila Ministarstvo civilnih poslova da u koordinaciji s nadležnim entitetskim ministarstvima i Brčko distriktom BiH prikupi informacije koje će sadržavati „konkretno podatke o broju odjeljenja, odnosno učenika koji pohađaju nastavu iz nacionalne grupe predmeta i vjeronauke, odnosno maternjeg jezika“.

Ministarstvo civilnih poslova je uputilo nadležnim obrazovnim vlastim akt (akt broj: 09-07-3-2290-8-VP/15 18.3. 2016.godine) kojim se traže gore navedeni podaci.

Na temelju prikupljenih podataka Ministarstvo civilnih poslova je sačinilo sljedeću Informaciju. Informacije nije dostavilo nadležno ministarstvo Unsko-sanskog kantona i Odjel za obrazovanje Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona

Nadležno ministarstvo obrazovanja je dostavilo Tabelani prikaz broja učenika koji izučavaju maternji jezika i vjeronauk, odnosno religijsku kulturu, moral/etiku u osnovnim i srednjim školama u školskoj 2015/16. godini.

Analizom podataka može se zaključiti da na području Tuzlanskog kantona postoji **86 osnovnih škola** (uključujući i područne škole) sa ukupnim brojem učenika 37 200. Od toga **bosanski jezik izučava 36 194 učenika; hrvatski jezik 879 učenika** (što uključuje i osnovnu školu u okviru Katoličkog školskog centra) i **srpski jezik 42 učenika. 85 učenika u OŠ „Pazar“ Tuzla izučava bhs jezik** prema izjašnjenju roditelja.

Naziv predmeta	Broj učenika
Bosanski jezik	36 194
Hrvatski jezik	879
Srpski jezik	45
bhs jezik	85
Ukupno učenika	37 200

U osnovnim školama **islamski vjeronauk izučava 33, 578 učenika; katolički 669** (od toga u osnovnoj školi u okviru Katoličkog školskog centra 242 učenika) i **pravoslavni 55 učenika.**

Što se tiče drugih predmeta iz ove skupine, prema Tabelarnom prikazu u OŠ „Špionica“ u Špionici 5 učenika jednog odjeljenja izučava drugi nacionalni predmet, a u OŠ „Sveti Franjo“ (u okviru Katoličkog školskog centra) **260 učenika izučava moral/etiku**. Predmet **religijska kultura izučava 1889 učenika**.

Naziv predmeta	Broj učenika
Islamski vjeronauk	33, 578
Katolički vjeronauk	669
Pravoslavni vjeroanuk	55
Religijska kultura	1889
Moral etika-duh	260
Drugi nacionalni predmet	5

Srednje škole u Tuzlanskom kantonu pohađa **15 584 učenika**. U srednjim školama ovog kantona izučava se bosanski, hrvatski i srpski jezik, kao i bhs prema izjašnjenju učenika/roditelja. **Bosanski jezik izučava 12 991 učenika; hrvatski 379 učenika i srpski jezik 7 učenika. 1738 učenika se izjasnilo da izučava bhs jezik.**

Naziv predmeta	Broj učenika
Bosanski jezik	12 991
Hrvatski jezik	379
Srpski jezik	7
bhs jezik	1738
Ukupno učenika	15 584

Pored maternjeg jezika iz nacionalne skupine predmeta izučava se vjeronauka i alternativni predmet Religijska kultura, a u Katoličkom školskom centru predmet Moral/etika-duh.

Islamski vjeronauk izučava 7 335 učenika. Katolički 240 učenika. Pravoslavni 2 učenika (koji izučavaju vjeronauk u okviru Katoličkog školskog centra).

Predmet **Religijska kultura izučava 585 učenika; predmet Moral-etika-duh izučava 62 učenika.**

Naziv predmeta	Broj učenika
Islamski vjeronauk	7335
Katolički vjeronauk	240
Pravoslavni vjeroanuk	2
Religijska kultura	585
Moral etika-duh	62
Drugi nacionalni predmet	*

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kultru i sport Bosansko-podrinjskg kantona Goražde

Prema navodima nadležnog ministarstva, dostavljeni su isti podaci kao u predhodnoj informaciji. Kako je navedeno, a temeljem Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem

obrazovanju, kada u osnovnoj školi ima pripadnika nacionalnih manjina koje žele pohađati nastavu iz maternjeg jezika za njih se u školi izvodi nastava na maternjem jeziku u skladu s Pedagoškim standardima.

U osnovnim školama od **1928 učenika 12 učenika ne pohađa vjeronauku tj.0,62%**. Za vrijeme nastave vjeronauka učenicima se ponudi neki drugi vid nastave ili vannastavne aktivnosti. U srednjim školama od **1089 učenika, 35 učenika ne pohađa vjeronauku**. U gimnaziji je ponuđen alternativni predmet Etika.

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona

U osnovnim i srednjim školama na području Hercegovačko-neretvanske županije/kantona nastava se izvodi na hrvatskom i/ili bosanskom jeziku, a ovisno o slobodno izraženoj volji roditelja/staratelja pri upisu djeteta u prvi razred. Nastava iz predmeta vjeronauk se također organizira u skladu sa izjašnjenjem roditelja putem anketnih listića, te se bira katolički, pravoslavni ili islamski vjeronauk, uz mogućnost opredjeljenja da dijete ne pohađa vjeronauku. Prema navodima nadležne vlasti u **11 osnovnih škola** organizirana je nastava pravoslavne vjeronauke za **131 učenika**, u jednoj osnovnoj školi koja nastavu izvodi na hrvatskom jeziku organizirana je nastava islamske vjeronauke za **7 učenika**. U Područnom odjelu Ivanjica koji je dio osnovne škole Ravno za **4 učenika cjelokupna nastava se izvodi na srpskom jeziku**.

U srednjim školama na području nadležne vlasti, organizira se **pravoslavni vjeronauk za 29 učenika**. U jednoj srednjoj školi u kojoj se nastava izvodi na hrvatskom jeziku, organizira se nastava iz **bosanskog jezika za 5 učenika**, a iz **islamske vjeronauke za 8 učenika**. U jednoj srednjoj školi u kojoj se nastava izvodi na bosanskom jeziku organizira se nastava katoličkog vjeronauka za 2 učenika. Također u srednjim školama koje nastavu izvode na hrvatskom jeziku učenicima je omogućeno da mogu kao alternativu vjeronauku odabrati predmet etiku.

Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa Županije Posavske

Prema navodima nadležnog ministarstva službeni jezici u nastavi su: hrvatski i bosanski jezik, a učenici se u nastavi ili izvannastavnim aktivnostima mogu služiti bilo kojim službenim jezikom ili pismom priznatim Ustavom Bosne i Hercegovine.

U **7 osnovnih škola** u Županiji Posavskoj (od I-IX razreda) **647 učenika izučava islamski vjeronauk**, a **13 učenika pohađa pravoslavni vjeronauk**. **38 učenika** je uključeno u druge **izvannastavne aktivnosti** (kao alternativa vjeronauku).

U **3 srednje škole** (od I-IV razreda) **282 učenika pohađa islamski vjeronauk**. Pravoslavni vjeronauk ne pohađa ni jedan učenik, a **71 učenik pohađa nastavni predmet etika**.

Također je važno napomenuti, a prema tvrdnjama nadležne obrazovne vlasti do konca četvrtog razreda osnovne škole svi učenici moraju upoznati oba službena pisma Bosne i Hercegovine.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport je donijelo Nastavni plan i okviri program za osnovnu školu na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku. Nastava se trenutno izvodi na bosanskom i hrvatskom, a u pripremi je organizacija nastave na srpskom jeziku u općini Maglaj.

Nastava na bosanskom jeziku se realizira za 30 175 učenika, na hrvatskom jeziku za 200 učenika, kao i za 503 učenika u sustavu Katoličkih škola.

Islamski vjeronauk izučava 29 417 učenika, katolički 612, a pravoslavni vjeronauk 28 učenik. 821 učenik izučava alternativni predmet kultura i zajednica.

Napominjemo da u ove podatke nisu uključene općine Žepče i Usora.

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Srednjobosanskog kantona

Prema navedenim informacijama nadležnog ministarstva obrazovanja temeljem Zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju („Službene novine Srednjobosanskog kantona“, broj: 11/01 i 17/04) ne izučava se nacionalna grupa predmeta pošto dva većinska konstitutivna naroda (bošnjaci i hrvati) imaju organizirane obrazovne sustave koji izvode nastavu na hrvatskom i bosanskom jeziku. U informaciji nadležno ministarstvo navodi da „*ukoliko bude zahtjeva i kada se stvori uvjeti, nastavni proces će se organizirati i na srpskom jeziku za učenike srpske nacionalnosti*“. Međutim, nadležno ministarstvo navodi da je u 2006. godini na razini politike Odlukom ministarstva obrazovanja dogovoreno za općinu Jajce i Srednju školu „Jajce“ da učenici bošnjačke nacionalnosti, do konačnog rješenja, pohađaju nastavu iz bosanskog jezika i vjeronauke. Nastavu pohađa 232 učenika bošnjačke nacionalnosti u 17 odjeljenja.

Za sva tri konstitutivna naroda na području Srednjobosanskog kantona osigurana je nastava iz vjeronauka za sve tri konfesije: islamsku, katoličku i pravoslavnu. Također je organizirana nastava vjeronauka i za judizam.

Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i športa Županije Zapadnohercegovačke

Nadležno ministarstvo je izvjestilo samo o broju učenika u osnovnim i srednjim školama koje pohađaju islamski vjeronauk: 36 učenika pohađa islamski vjeronauk.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo

Prema navodima nadležnog ministarstva, u skladu s Nastavnim planom i programom za osnovnu školu za Kanton Sarajevo, Nastavnim planom i programom za gimnaziju sa integriranim zajedničkim jezgrom, te Nastavnim planom i programom za tehničke i srodne škole nastava se realizira po jedinstvenom planu i programu, osim učenika koji pohađaju Katolički školski centar (Osnovna škola, Gimnazija i Srednja medicinska škola).

U 69 osnovnih škola koje pohađa 35 617 učenika, islamski vjeronauk pohađa 30 000 učenika, katolički 487; pravoslavni 20; protestantski 8. 4330 učenika izučava izborni predmet **Društvo/Kultura/Religija** i 772 učenika **Zdrave životne stilove**. Izraženo u procentima 85,66 učenika pohađa sate vjeronauka, 12,17% izborni predmet **Društvo/Kultura/Religija** i 2,17 % izborni predmet **Zdravi životni stilovi**.

U 36 općih srednjih i srednjih stručnih i tehničkih škola ukupno je 694 odjeljenja sa 15 178 učenika. Od tog broja 11 456 učenika pohađa islamski, 283 katolički i 3 pravoslavni vjeronauk. **Kulturu religije izučava 3 255 učenika.**

Ministarstvo znanosti, prosvjete, kulture i športa Kantona 10

Nadležno ministarstvo je dostavilo konkretne podatke o broju učenika koji pohađaju nastavu iz nacionalne grupe predmeta i vjeronauka, odnosno maternjeg jezika. U nastavku su sljedeći podaci.

U OŠ „Drvar“ u Drvaru je 23 odjeljenja u kojima se izvodi nastava iz nacionalne grupe predmeta vjeronauka i maternjeg jezika, a također 11 odjeljenja pored vjeronauka i maternjeg jezika izučava i nacionalnu grupu predmeta istorija i geografija.

Broj učenika od I-V razreda koji izučavaju srpski jezik je 196, a broj učenika koji izučava pravoslavni vjeronauk je 196.

U predmetnoj nastavi od VI-IX razreda srpski jezik izučava 191 učenik; vjeronauk 191; istoriju 191 i geografiju 191.

Područna škola Prekaja u razredima II i III, 5 učenika izučava srpski jezik i 5 vjeronauk.

Za srednju školu u Drvaru dostavljeni su sljedeći podaci:

Naziv predmeta	Broj odjela	Broj učenika
Maternji jezik –srpski	10	165
Maternji jezik – Hrvatski	8	20
Geografija/istorija	10	165
Zemljopis/povjest	8	20
Vjeronauk/pravoslavna	10	164
Vjeronauk/katolički	7	19

U OŠ „GLAMOČ“ u Glamoču prema dostavljenim podacima nadležnog ministarstva: pravoslavni vjeronauk u 16 odjeljenja izučava 72 učenika; islamski u 16 odjeljenja 97 učenika i bosanski jezik u 14 odjeljenja 87 učenika.

U srednjoj školi „Tin Ujević“ u Glamoču prema informacijama nadležnog ministarstva učenici ne pohađaju nastavu iz nacionalne grupe predmeta osim vjeronauka. Nastavu iz hrvatskog jezika pohađaju svi učenici. Što se tiče vjeronauka podaci su sljedeći:

U 6 odjeljenja od II-IV razreda od ukupnog broja od 86 učenika, katolički vjeronauk pohađa 49 učenika, islamski 28 i pravoslavni 9 učenika.

U OŠ fra Miroslava Džaje Kupres ima **17 odjeljenja** i jedno kombinirano odjeljenje u područnoj školi (PŠ) u naselju Ravno. Ukupno je **5 učenika srpske nacionalnosti** i **16 učenika bošnjačke nacionalnosti** koji su raspoređeni u odjeljenja od I-IX razreda.

Nastava vjeronauka za učenike je organizirana u centralnoj školi u Kupresu u 3 kombinirana odjeljenja i dva kombinirana odjeljenja u PŠ Ravno. Prema tvrdnjama nadležnog ministarstva ostali predmeti iz nacionalne grupe ne izučavaju se.

U OŠ „Ivan Goran Kovačić“ u Livnu u 33 odjeljenja u jednoj matičnoj školi i 3 područne škole u Zabrišću (koja ima 17 odjeljenja), zatim škola u Orguzu sa 9 odjeljenja i škola u Lišanima sa 9 odjeljenja, ukupno 68 odjeljenja. **877 učenika pohađa katolički vjeronauk.**

U 11 odjeljenja 97 učenik pohađa islamski vjeronauk i u jednom odjeljenju 6 učenika pohađa pravoslavni vjeronauk.

Prema informacijama u OŠ „GRAHOVO“ u Grahovu nacionalnu skupinu predmeta: srpski jezik, istorija, geografija, pravoslavni vjeronauk izučava se u svih **9 odjeljenja sa ukupno 71 učenika.**

Kao se navodi u odgovoru nadležnog ministarstva u Gimnaziji LIVNO u Livnu nema učenika koji pohađaju nastavu iz nacionalne grpe predmeta, odnosno maternjeg jezika.

U gimnaziji Livno je ukupno 12 odjeljenja (3 prva, 3 druga, 3 treća i 3 četvrta razreda).

U 3 prva razreda: **2 učenika izučava islamski vjeronauk, 2 etiku i 41 katolički vjeronauk.**

U 3 druga razreda: **2 učenika pohađaju islamski vjeronauk i 47 katolički.**

U 3 treća razreda: **8 učenika pohađa islamski vjeronauk: 72 katolički i jedan pravoslavni vjeronauk.**

U 3 četvrta razreda: **9 učenika pohađa islamski vjeronauk; 2 etiku i 68 katolički vjeronauk.**

Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske

Prema navodima Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske u Republici Srpskoj učenici izučavaju nacionalnu grupu predmeta i to: bosanski jezik; istoriju i vjeronauk islamski i katolički).

bosanski jezik u razrednoj nastavi od II-V razreda izučava 917. Bosanski jezik u predmetnoj nastavi od VI-IX razreda izučava 898.

OŠ „Kozarac“ u Kozarcu 326 učenika izučava bosanski jezik (od II-IX razreda).

Shodno navedenom **bosanski jezik u osnovnim školama Republike Srpske izučava ukupno 2141 učenik od II-IX razreda.**

Istorija kao nacionalni predmet iz nacionalne skupine predmeta se realizira u 10 osnovnih škola za **855 učenika bošnjačke nacionalnosti.** Nastavnici realiziraju program Tuzlanskog, Unsko-sanskog kantona ili prave različite kombinacije postojećih programa. Samo u OŠ „Kozarac“ u Kozarcu primjenjuje se nastavni plan Unsko-sanskog kantona, dok se u svim ostalim školama primjenjuje nastavni plan Republike Srpske, što znači jedan školski sat više u toku sedmice u osmom razredu.

Pored navedenih predmeta izučava se islamska i katolička vjeronauka. **Islamsku vjeronauku izučava 5.877, a katoličku 199 učenika.**

***

Na kraju, još jednom naglašavamo da je predmetna informacija pripremljena na osnovu dodatnih odgovora koje su nadležne obrazovne vlasti u Bosni i Hercegovini uputile Ministarstvu civilnih poslova, a prema zahtjevu Ustavnopravne komisije Predstavničkog doma Bosne i Hercegovine.

Nadležne obrazovne vlasti su svjesne činjenice da je važno svoj djeci osigurati jednak pristup osnovnom obrazovanju i omogućiti im nastavak daljeg školovanja u sredinama i školama koje poštuju ljudska prava i temeljne slobode prema Ustavu Bosne i Hercegovine i ostalim međunarodnim dokumentima koje je potpisala Bosna i Hercegovina.